

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

adversarium petitorum constituere, vel, auditis defensionibus tuis, id, quod juris ratio exegerit, judicare; loqui autem legem istam de contumacia Rei post litem contestatam, constat ex gloss. ibid.

1312. Dixi, *post litem contestatam*; nam si Reus sit contumax solum ante litem contestatam, Judex non potest procedere ad testium receptionem, & sententiam definitivam; cum constet ex dict. à n. 644. & 654. lite non contestata non idem statui de Reo, quod diximus n. 1305. de Actore; discrimen est ex ipsa æquitate; nam contumacia Actoris est longè detestabilior, quàm Rei: Actor enim spontè, & nemine cogente agit; Reus verò comparere invitatus arctatur, & ideo in jure dicitur *Fugiens*; adeoque Clementius agendum adversus illum; de quo V. dicta à numer. 655.

1313. Dixi 2. *si actione reali conventus*, post litem contumaciter absit Reus; nam qualiter procedendum sit contra Reum contumaciter absentem, quando Conventus est ab Actore *actione personali*? diximus à n. 678. ubi etiam num. seq. exposuimus, quem effectum, & commodum habeat is, qui ex primò decreto missus est in possessionem rei servandæ causâ, quando Reum convenit *actione reali*? assignato discrimine inter casum, quo Reus conventus *actione reali* contumax est, & cum, quo conventus *actione personali*, &c. quæ hic propterea insinuanda duximus, ut constaret de distinctione facta contumaciæ, quæ contingit ante, quæ post litem contestatam; cum alius sit effectus juris in hoc; alius, in illo casu; reliqua videri possunt à n. seq.

ARTICULUS III.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

1314. **Q**uestio 1. est, an Judex Actorem quandoquæ possit non mittere in possessionem rei petitiæ, non obstante contumacia Rei? de hoc agitur c. *Ex literis* 2. h. t. Cum enim super certis Ecclesiis lis esset inter Monachos Etollenfes, & Cano-

nicos Linconienfes, coram Judicibus à Papa delegatis, & Canonici, licet legitime citati, se absentassent; Judices (licet Monachi ob contumaciam adversæ partis essent in possessionem rerum petitarum mittendi) intuitu tamen religionis mitius agere volentes, possessionem sequestrari fecerunt, ut sic saltem Canonici, affecti tædio, stare judicio cogentur. Monachis autem Ecclesias sibi postulantibus restitui, Canonici responderunt auctoritatem Judicum delegatorum penitus exspirasse, eò quòd ad alios Judices literas impetrarint, quæ præjudicare prioribus videbantur. Verùm, quoniam in posterioribus literis non fuit mentio facta priorum, nec in eis nomina continebantur Ecclesiarum, quæ in prioribus posita fuerant, sed indefinite dicebatur, *super quibusdam Ecclesiis*: Nos attendentes (rescripsit Alexander III.) *malitiam, & dolum nulli patrocinari debere, mandamus, quatenus prædictam causam secundum formam priorum literarum (non obstantibus posterioribus) terminetis: expensas, quas propter hoc Monachi fecisse noscuntur, eis à Canonici restitui facientes.*

Ex hoc textu deducitur, Judicem quandoquæ posse Actorem, etiam in Contumacia Rei, non mittere in possessionem rei petitiæ; sed eam sequestrare, non ex qualibet causa, prout quandoquæ fit; sed ex causa Religionis, ut notat textus, vel alia causa gravi, & justa; præsertim, cum non subest periculum, gravium damnorum Actori sequentium ex tali sequestro; & hoc non in quolibet casu, sed solum, ubi Actor aliàs, propter Rei contumaciam, de jure deberet mitti in possessionem rei petitiæ, *custodia causâ*; nam de hoc casu specificè agit textus. Hinc Judex appellationis à sententia, quâ Reus condemnatus est ad cessionem possessionis bonorum, hæredi legitimo faciendam, immeritò decrevit sequestrationem eorum, eo solum titulo, quod videret Reum, acceptâ per Actorem possessione bonorum momentaneâ in petitorio pariter succubiturum; quo factum est, ut Actor, causâ in plures annos protelatâ, in multis millibus damnificatus fuerit, sine spe ullius regressus.

Not. autem 1. in tali casu, quo Judex rem petitam sequestravit, Reum contumacem

macem esse condemnandum in omnes expensas Actoris, ut constat ex textu in *n. 1314*. Not. 2. quamvis, ut dictum est, quandoquæ possit res petita sequestrari; hoc intelligendum esse solum *ad tempus*; non autem *usque ad litis exitum*, ut dicimus tit. 17. ne scilicet Actor diu nimium frustretur possessione sibi jure debitâ, Reo commodum ferente ex sua perverbia; adeoque non ultra tempus durantis contumaciæ; hinc si contumax tandem iudicio pareat, sequestratio tollenda erit; & procedendum secundum dicta.

1317. Quæstio altera est, an Reus contumax puniri possit suspensione ab officio, & beneficio? imò etiam crescente contumacia, per excommunicationem? Resp. quòd sic ex *c. Veritas 8. h. t.* ubi dicitur: quòd si procedatur per viam inquisitionis, contra absentem contumaciter, etiam lite non contestata, testes recipi possint, & sententia definitiva ferri, etiam per viam depositionis, si hoc meretur delictum.

1318. Quæstio est 3. quæ pœna statuatur Reo, qui Actoris, postquam intentionem suam probavit, per malitiam, & contumaciam opponit exceptionem peremptoriam, quam tamen in continente probare nolit, aut non possit? Resp. discernendum à iudice, ut Actoris solvat expensas interim factas; vel, si hoc ob inopiam non possit, arbitrio iudicis plectatur per *c. Finem 5. eod. ibi*: quia frequenter *ad impediendum, vel differendum processum*, exceptiones hujusmodi, *per excogitatam malitiam* opponuntur, *ad solvendas alteri parti moderatas expensas ex tunc in iudicio faciendas* (cum acceptis induciis, si forsitan in probatione defecerit) *condemnetur; & si solvendo non fuerit, aliàs secundum arbitrium discreti iudicis puniatur: ut hoc saltem timore perterritus, non facile quis, in gravamen alterius, falsas exceptiones opponat.*

1319. Quæstio est 4. quæ sit pœna citati, ut intra certum terminum compareat ad totam causam, non comparentis in termino? & dato impedimento, post illud, quanto citius potest? Resp. quòd condemnetur in expensas, sed moderatas, à tempore contumaciæ, licet nuntium miserit ad excusandum, sed sine sufficiente responsione ad id, quod ei injunctum fuerat. Nam,

cum mandatur alicui, ut ad certum terminum se iudici presentet, duo sub hac forma mandantur, ut ad iudicem veniat, & ad diem sibi præfixum accedat; unde, si venire non possit ad diem assignatum, tenetur nihilominus se iudici presentare. Si enim mandatur alicui, ut alii ad certum diem, certam rem exsolvat: non ideo erit à mandato solutus, si solvere nequiverit *die data*: imò ad solutionem (elapso etiam die solutioni præfixo) tenetur; sic Innocentius III. ut habetur in *c. cum dilecti 6. h. t.* quamvis aliqui cum Pirhing *h. t. n. 43.* velint, quòd à tempore *emissa citationis*, ut etiam habetur in rubrica hujus *c.* & ponitur expressè in textu; videtur intelligendum de tempore citationis emissæ, si tunc, vel per se, vel per alium præstare neglexit, quòd tenebatur, & poterat.

1320. Quæstio est 5. an sententia lata in causa beneficii transeat in rem iudicatam etiam adversus Superiorem, quo minus possit de iuribus partium cognoscere? Resp. quòd non, in quantum quæstio procedit respectu *Superioris*, prout habetur in *c. cum olim 7. h. t.* secus, respectu ejus, contra quem sententia lata est, ut notat Socinas reg. 449. quem sequitur Barbof. in dict. *c. cum olim, n. 3.* ex quo etiam illud colligitur, quòd quamvis ordinariè, si agatur in causa spiritualis matrimonii contrahendi (ut, si electio alicujus, nondum confirmati, oppugnetur, is, qui in Prælatum est electus, per sex menses tantum sit expectandus, *c. ult. §. Porro*, ut lite non contestet, &c.) Si tamen oppugnetur electio Prælati confirmati, & consecrati, isquè per contumaciam non compareat, longius illi tempus, secundum iudicis arbitrium, datur; per quod expectari debet, ut in casu hujus *c.* annus, antequam procedatur contra illum ad sententiam definitivam, idquè ne consecratus maneat sine Episcopatu; gloss. hic, *V. anni. Innoc. n. 4. & Abb. n. 10.*

1321. Quæstio est 6. an appellans à sententia interlocutoria, vel gravamine, ante definitivam, sit denuò citandus, antequam iudex procedat ad definitivam? Resp. quòd non nisi appellans, facti penitens, appellationi sponte renuntiet; sumitur ex *c. Eum qui 2. h. t. in 6.* ubi dicitur, quòd, si iudice contra partem litigantem proferente interlocutoria

interlocutoriam sententiam, v. g. dilationem petitam denegando, pars appellet, & appellatione non admittā recedat, contestari censeatur, quod nolit coram Iudice hoc litigare, quamobrem iudex, qui appellationem rejecit, non citatā amplius parte, ad alia, quæ in iudicio agenda sunt, imò etiam ad definitivam sententiam justè, ac validè procedere possit, præterquam si interpositæ appellationi renuntiavit.

1322. Not. autem hoc intelligendum esse, si verbo, vel factò sufficienter significavit, quod coram hoc Iudice nolit amplius litigare, & quidem quoad totam causam; nam, si solum quoad unum actum iudicii, vel articulum tantum; tunc in ordinè ad alios iterum citari debet; sic gloss. in dict.

c. 2. V. non tenetur; & Tiraquel. de Re-tract. lig. 2. 1. gloss. 9. n. 162.

Not. 2. si contingat in dato casu, non obstante appellatione ab interlocutoria, per Iudicem à quo rejecta, ferri sententiam; condemnatum (etsi prior appellatio rejecta sit) posse intra tempus debitum (nempe novendium) appellare, nisi constet priorem appellationem fuisse manifestè frivolam; ut habetur in Clem. unica h. t.

Not. 3. quando dicimus in proposito casu, Iudicem à quo nihilominus posse procedere ad definitivam, accipiendam esse, si casus ex iis sit, in quibus licet etiam contrā absentem procedere, de quo in tit. 6. ut litè non contest. & c. prout 4. h. t. de quò supr. n. 1310.

QVÆSTIO XV.

IN TIT. XV. DE EO, QUI MITTITUR IN POSSESSIONEM, CAUSA REI SERVANDÆ.

1323. **E**X supra dictis constat, Actorem, propter contumaciam Rei, quandoquè mitti in possessionem rei petitæ, vel bonorum ejus, contra quem agit. Unde priori titulo, ubi actum est de Contumacia, cujus effectus est inter alia, etiam hæc missio in possessionem, meritò subnectitur titulus iste, de eo, qui mittitur in possessionem. Quoniam autem hoc fit dupliciter, nimirum ex primo, vel secundo decreto Iudicis, anterequæ exponendum erit, quid veniat nomine utriusquè decreti?

ARTICULUS I.

De missione in possessionem ex primo decreto.

1324. **P**rætermisissis aliorum definitionibus, missio in possessionem bonorum, causâ rei servandæ, quâ fit ex primo decreto, videtur rectè definiti, quod sit iussus Iudicis, quo Actor, propter contumaciam Rei, mittitur in possessionem bonorum custodiae causâ, ut ea pignoris loco detineat, donec

Reus compareat, vel respondeat; prout innuavimus superius à n. 1262. De hoc agitur c. Constitutis 1. h. t. Cum enim Prior, & Canonici de Guiseburch coram Iudicibus delegatis agerent contra Præpositum de Berillo, super possessione Ecclesiæ de Lamento, & Præpositus contumax esset, Prior missus est in possessionem Ecclesiæ, custodiae causâ; cum autem intra annum Præpositus cautionem non obtulerit de parendo juri (licet voluntatem offerendi habuerit, & pars altera recipere parata fuerit) Alexander III. decrevit, ut post lapsum anni, veram possessionem Ecclesiæ Prior absque contradictione retineat, salvo jure proprietatis, si super ea Præpositus, actionem intentare voluerit. Ex hoc textu deducitur, de jure canonico, propter contumaciam Rei, posse fieri missionem in possessionem, etiam in iuribus Spiritualibus, nisi agitur de jure beneficii, propter dicenda in seqq. ex c. 1. eod. in 6.

1325. Quamvis autem, etiam jure civili, idem dispositum sit; jure tamen canonico in personis, & negotiis Ecclesiasticis rigor legum non exigitur, ut colligitur ex c. Ad hæc 1. de